

«Комісійна винагорода» та інші фантазії при використанні бюджетних коштів

автор | **Сергій Новицький**
начальник відділу інспектування у сфері сім'ї,
молоді та спорту Департаменту інспектування
у сфері освіти і науки Держфінінспекції України

автор | **Оксана Загородня**
головний державний фінансовий інспектор
відділу інспектування у сфері сім'ї, молоді та
спорту Департаменту інспектування у сфері
освіти і науки Держфінінспекції України

ПРО ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ ДО СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО, КУЛЬТУРНОГО ТА СПОРТИВНОГО ЖИТТЯ КРАЇНИ СКАЗАНО І НАПИСАНО ЧИМАЛО. СПРЯМОВАНА НА ЦЕ І ДЕРЖАВНИЦЬКА ПОЛІТИКА. ДО ЦЬОЇ ВАЖЛИВОЇ СПРАВИ ДОЛУЧАЮТЬСЯ І ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ, І НЕБАЙДУЖІ ГРОМАДЯНИ. ПРОТЕ НА ЗАВАДІ СТАЄ КОРУПЦІЯ

Прийнята Урядом, змістовна та тривала Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2009–2012 роки, містить аж вісім завдань, виконання яких забезпечило б створення системи всебічної підтримки громадянської активності молоді, спрямованої на самовизначення і самореалізацію, формування необхідних для цього правових, гуманітарних та економічних передумов, надання соціальних гарантій.

Спрямована на це і державницька політика. Так, наприклад, прийнята

Урядом, змістовна та тривала Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2009–2012 роки містить аж вісім завдань, виконання яких забезпечило б створення системи всебічної підтримки громадянської активності молоді, спрямованої на самовизначення і самореалізацію, формування необхідних для цього правових, гуманітарних та економічних передумов, надання соціальних гарантій.

Одним із основних виконавців зазначеної програми є Служба

(Мінсім'ямолодьспорт), яка є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у молодіжній сфері, сфері фізичної культури і спорту.

Під час ревізії Служби основну увагу приділено питанню використання коштів, спрямованих на надання підтримки молодіжним та дитячим громадським організаціям, що є одним із основних завдань зазначеної цільової соціальної програми.

Кожного року Служба спрямовує від 5 до 10 млн грн на виконання 60–65 заходів, що їх проводять молодіжні та дитячі громадські організації. Перелік таких організацій визначається за результатами конкурсу проектів програм, розроблених молодіжними, дитячими громадськими організаціями та їх спілками, стосовно дітей, молоді, жінок та сім'ї, порядок проведення якого затверджено Урядом.

Основні статті витрат, на які спрямовуються кошти державного бюджету під час проведення заходів, – це проживання, харчування учасників (діти, молодь), оренда і закупівля

необхідного обладнання та спорядження, поліграфічні послуги тощо.

Безпосередніми ж надавачами необхідних товарів, робіт та послуг зазвичай є фізичні особи-підприємці, залучення яких завжди ускладнює можливість підтвердження контролюючими органами факту здійснення будь-яких операцій та відкриває безліч можливостей для охочих поживитись бюджетними коштами.

Так, під час ревізії використання коштів, виділених дитячим та молодіжним громадським організаціям на проведення заходів за бюджетною програмою «Державна підтримка молодіжних і дитячих громадських організацій на виконання загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї», встановлено фактичне невиконання послуг (робіт) залученими підприємцями та безпосередньо самими громадськими організаціями, що призвело до збитків державного бюджету в особі Служби на загальну суму понад 2 млн грн.

Зокрема, перевіркою достовірності використання зазначених коштів встановлено, що здебільшого особи, зазначені у списках учасників заходів, участі в них фактично не брали. А зустрічними звітками, проведеними у фізичних осіб-підприємців, залучених до виконання заходів, не підтверджено надання ними відповідних послуг та наявності в них необхідного для цього обладнання.

Наприклад, молодіжними та дитячими громадськими організаціями «Компас», «Федерація сноубордингу та скі-туру України», «Юні друзі лісу» до списків учасників заходів, серед інших дітей, включено одних і тих самих осіб, – вихованців Кошманського навчально-виховного закладу «Загальноосвітня школа-інтернат № 9 для дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування» та Одеської загальноосвітньої школи-інтернату № 4.

Зустрічними ж звітками, проведеними в цих навчально-виховних закладах, встановлено, що такі діти або не брали участі у відповідних заходах, або якщо і брали, – то не тих чи не в той період. Окрім того, встановлено, що жоден з названих навчальних закладів з Всеукраїнською дитячою громадською організацією «Компас» взаємовідносин узагалі не мав. Якщо ж школи і направляли учнів для участі в заходах, то проїзд для дітей був безоплатним, а кожній дитині для її харчування був виданий сухий пайок, який придбано коштом цієї самої школи.

СЕКОНДХЕНДІВСЬКЕ ОБЛАДНАННЯ ТА ЇЖА З БАЗАРІВ

Громадські організації для проведення програм і заходів, зокрема для забезпечення учасників проживанням, харчуванням та необхідним обладнанням і спорядженням, залучили низку фізичних осіб-підприємців.

Оскільки суть заходів полягала в залученні дітей та молоді до ведення здорового способу життя, під час заходів учасники мали займатись спортом та активним відпочинком. Для цього перелічені громадські організації, а також організації «Вершина», «Ірбіс», «Дитячий альпійський рух України», «Козаченьки», у фізичних осіб-підприємців придбавали чи орендували необхідне обладнання, а саме: мотузки, теніс, страхувальні системи, карабіни, затискачі, карімат, костреве обладнання, рятувальні жилети тощо.

Найцікавіше те, що це обладнання в тій самій кількості майже водночас використовували всі громадські організації. При цьому, незважаючи на те, що це обладнання придбавали громадські організації за бюджетні кошти, зберігати його у себе та використовувати для подальших заходів ці організації чомусь не вважали за потрібне. Саме обладнання зберігалось у підприємців, що давало

змогу їм збувати його знову та надавати в оренду.

На питання походження обладнання та продуктів харчування, наданого підприємцями громадським організаціям для проведення заходів, як правило, повідомлялося, що це обладнання підприємці придбавали у фізичних осіб (наприклад, у туристів). Продукти харчування ж згідно з поясненнями підприємців придбавалися на сільських ринках та в місцевого населення.

Найбільше ревізорів приголомшила цинічність одного з підприємців, що надавав послуги з проживання під час проведення заходу в Криму. Шановний пан повідомив у поясненні стосовно запиту ревізорів про надання підтверджених документів, що ніяких послуг проживання він не надавав. Звичайно ж, і ніяких документів щодо підтвердження факту надання таких послуг у нього не знайшлося. Натомість цей підприємець повідомив працівникам Держфінінспекції, що він особисто, коли ці кошти громадська організація переказала на банківський рахунок, їх просто зняв готівкою та далі передав представнику громадської організації за мінусом «комісійної винагороди». Така простота і безпосередність коштувала Державному бюджетові 88,2 тис. грн.

Окрім цього встановлено, що за участь у заходах не лише держава сплачує чималі кошти, а й батьки, які власноруч віддають дітей до таких «таборів». Так, відповідно до Положення про проведення скаутського джемборі «Лебедівка», затвердженого Головою правління Дитячого громадського об'єднання «Дитячий альпійський рух України», учасники (діти) проживають у польових умовах та самостійно готують їжу на багатті.

Витрати на проїзд та харчування делегацій (що супроводять дітей) здійснюються коштом організацій,

що відряджають, та батьків. Таборовий внесок з одного учасника (плата за питну воду, світло, туалет, охорону, спорядження для ігор та змагань, душ, нагородження тощо) становить 100 грн за 15 днів перебування в таборі. Вартість харчування для дітей, що прибувають до табору без колективу, встановлена на суму 50 грн/день.

А ДЕ Ж КОНТРОЛЬ?

Ревізією також встановлено процедурні порушення під час проведення заходів стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї на суму 1,7 млн грн, а саме: недотримання вимог конкурсного відбору, порядку використання коштів тощо.

Так, на порушення п. 7 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки молодіжних і дитячих громадських організацій на виконання загальнодержавних програм і проведення заходів стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.2009 № 174, встановлено факти залучення громадськими організаціями до виконання заходів посередників, яким перераховано бюджетних коштів на суму 1,6 млн грн. Також встановлено випадки порушення громадськими організаціями умов укладених із Мінсім'ямолодьспортом та Службою договорів в частині друку поліграфічної продукції без погодження її зразків на суму 86,1 тис. грн.

На порушення п. 16 Порядку проведення конкурсу проектів програм, розроблених молодіжними, дитячими громадськими організаціями та їх спілками, стосовно дітей, молоді, жінок та сім'ї, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.07.2002 № 1062, конкурсною комісією Мінсім'ямолодьспорту допущено до участі в конкурсі проект програми, поданий Всеукраїнським молодіжним об'єднанням підтримки

вітчизняного виробника «Альтернатива», яке не є молодіжною або дитячою громадською організацією та якій надалі з державного бюджету виділено 40 тис. грн.

Одна із пропозицій Кабінету Міністрів України за результатами ревізії коштів, виділених дитячим та молодіжним громадським організаціям на проведення заходів за бюджетною програмою «Державна підтримка молодіжних і дитячих громадських організацій на виконання загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї», – доручити Міністерству освіти і науки, молоді та спорту України й Службі ініціювати внесення змін до Порядку проведення конкурсу проектів програм, розроблених молодіжними, дитячими громадськими організаціями та їх спілками, стосовно дітей, молоді, жінок та сім'ї в частині заборони участі в конкурсі проектів програм громадських організацій, в яких виявлені порушення при використанні коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки молодіжних і дитячих громадських організацій на виконання загальнодержавних програм і проведення заходів стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї.

Серед інших порушень, встановлених ревізією Служби, слід зазначити нездійснення повною мірою Мінсім'ямолодьспортом координування наукової діяльності підлеглої йому установи (Державна установа «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», до 2011 року – Державний інститут розвитку сім'ї та молоді) в частині планування науково-дослідної роботи та відповідно її виконання, що призвело до нецільового використання зазначеним інститутом коштів державного бюджету за бюджетною програмою «Підвищення кваліфікації працівників державних органів, установ і організацій у справах сім'ї, молоді та спорту» на суму 951,7 тис. грн. Зокрема, цю суму інститут спрямував на виконання робіт

з підготовки законодавчих актів та інших робіт (проведення акцій, конференцій, підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів, навчальних програм тощо), що не є фундаментальними або прикладними науковими дослідженнями, яке передбачено паспортом бюджетної програми. Зазначене порушення згідно зі ст. 116 Бюджетного кодексу України є бюджетним правопорушенням та відповідно до ст. 119 Бюджетного кодексу є нецільовим використанням бюджетних коштів.

ГОРЕНИЧІ ЯК ЯБЛУКО РОЗБРАТУ

Під час ревізії за зверненням Служби безпеки України перевірено також питання дотримання законодавства при передачі існуючих будівель та споруд військового містечка № 1 (с. Гореничі Києво-Святошинського району Київської області) зі сфери управління Міністерства оборони України до сфери управління Мінсім'ямолодьспорту, яким встановлено неузгодженість дій центральних органів виконавчої влади, що призводять до відволікання наявних державних ресурсів від використання їх для розв'язання актуальних соціальних проблем (будівництво житла для безквартирних військовослужбовців Київського гарнізону) або ж розвитку спорту в Україні (будівництво універсального Центру олімпійської підготовки національних збірних команд з олімпійських видів спорту).

Так, ще 07.10.2009 відповідно до актів приймання-передачі військового майна та прийняття-передачі основних засобів Міністерством оборони України до сфери управління Мінсім'ямолодьспорту передано 34 об'єкти існуючих будівель та споруд військового містечка № 1 (с. Гореничі Києво-Святошинського району Київської області). При цьому земельну ділянку площею 31,1 га, на якій розміщено будівлі цілісного майнового комплексу військового містечка № 1, у постійне користування ДП «Об'єднання

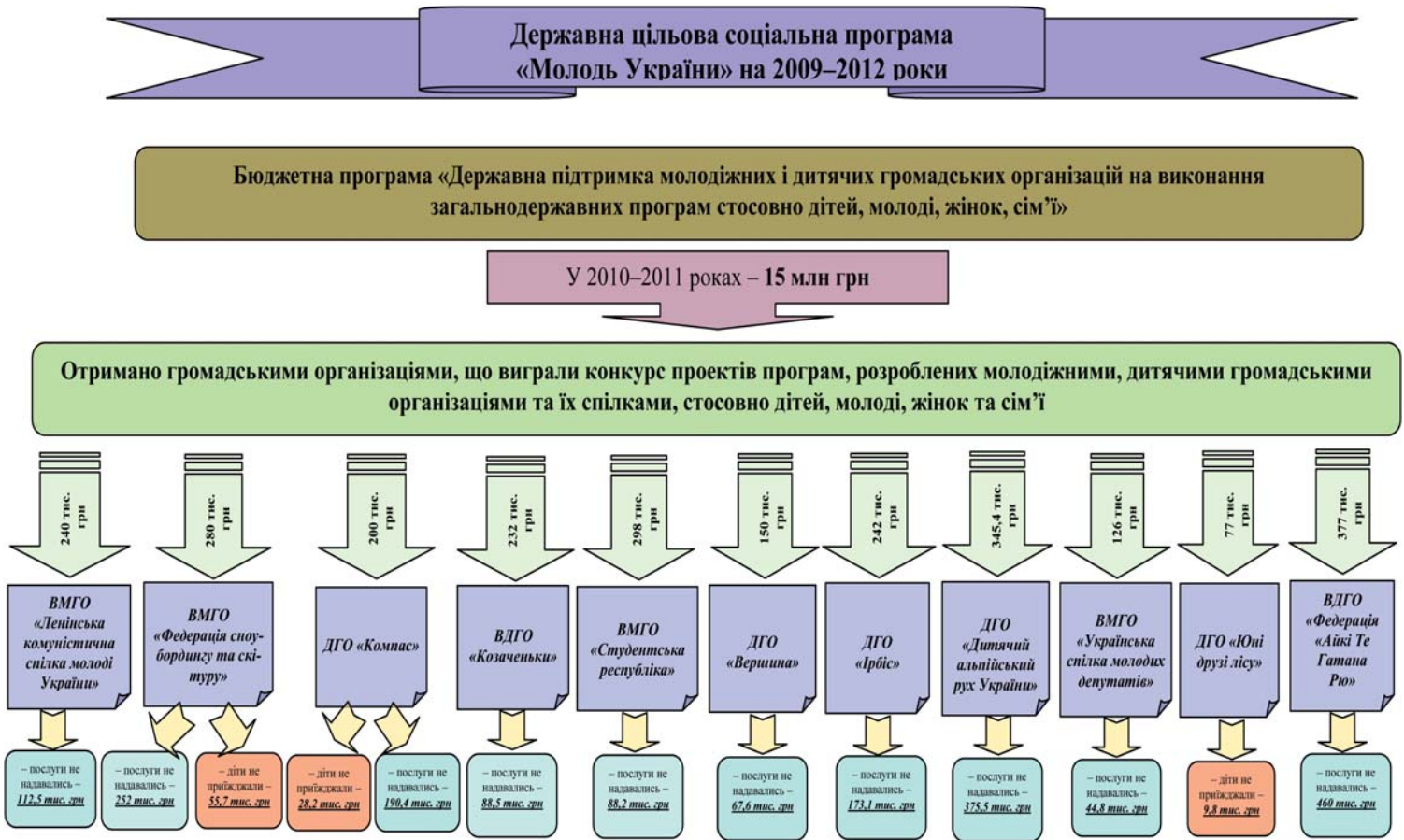
спортивно-господарських споруд», яке перебуває у сфері управління Служби досі не передано. Причина цього – немає згоди органів місцевого самоврядування. Хоча ще у травні 2011 року на відмову в закріпленні земельної ділянки на території Гореницької сільської ради за ДП «Об'єднання спортивно-господарських споруд» Генеральною прокуратурою України винесено протест як такий, що прийнятий всупереч земельному законодавству та є незаконним.

Окрім того, на початку 2011 року Міністерство оборони України ініціювало повернення зазначеного комплексу для будівництва житла безквартирним військовослужбовцям Київського гарнізону.

Як наслідок, наразі ділянку землі площею 31 га не використовує ні Служба, ні Міністерство оборони, а рішення про її передачу одному з цих органів не прийняте.

З огляду на це, Кабінету Міністрів України направлено пропозиції

щодо надання доручення Міністерству оборони України, Міністерству освіти і науки, молоді та спорту України, а також безпосередньо самій Службі створити комісію за участю органів місцевого самоврядування Києво-Святошинського району Київської області для вирішення питання подальшого використання цілісного майнового комплексу військового містечка № 1 (с. Гореничі) та земельної ділянки, на якій він розташований.

* ДГО – Дитяча громадська організація
 ВМГО – Всеукраїнська молодіжна громадська організація
 ВДГО – Всеукраїнська дитяча громадська організація